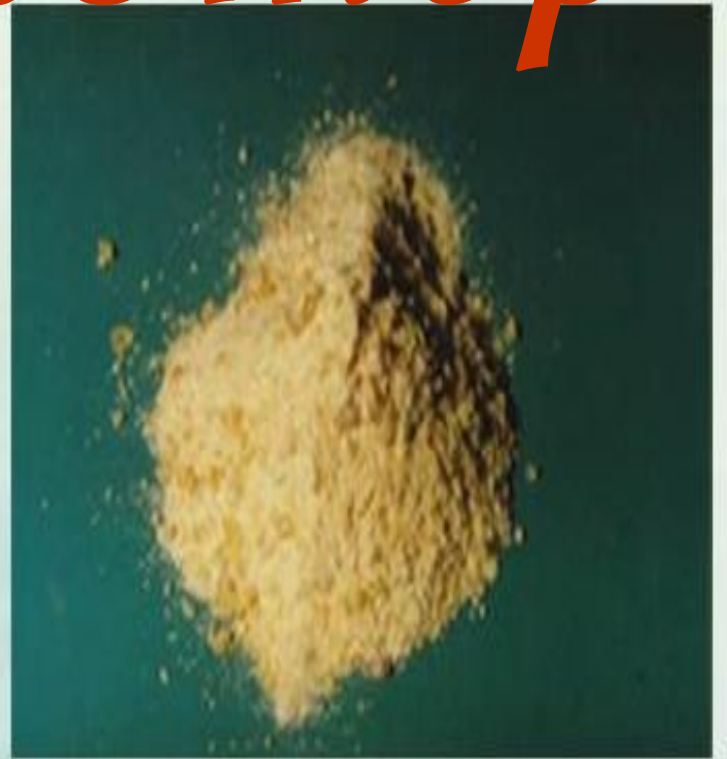

Альдегидтер

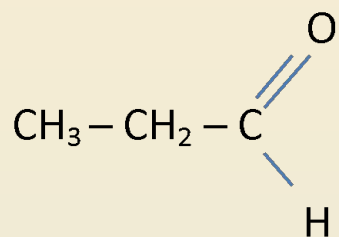
Атаулардың тарихы

- ▣ Альдегидтердің құрамында карбонильдік топ бар, ол көміртектің “карбонеум” деген латынша аталуынан шыққан. Бұл қосылысты спирт молекуласынан дегидрогендеу арқылы алады. 1835ж неміс химигі Ю.Либих осы қосылыстарды альдегидтер деп атады. 1848ж неміс физиологі Л.Гмелин екі көмірсутек радикалымен байланысқан карбонил тобы бар органикалық қосылыстарды кетондар деп белгілеуді ұсынды.

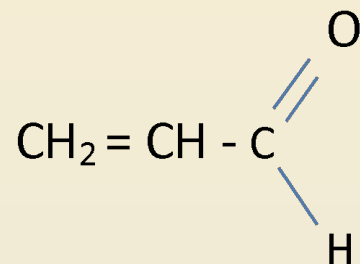
Альдегидтердің жіктелуі

Альдегидтер

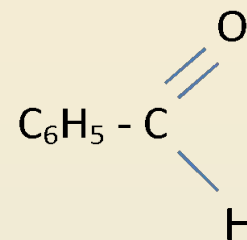
Қаныққан

Қанықпаған

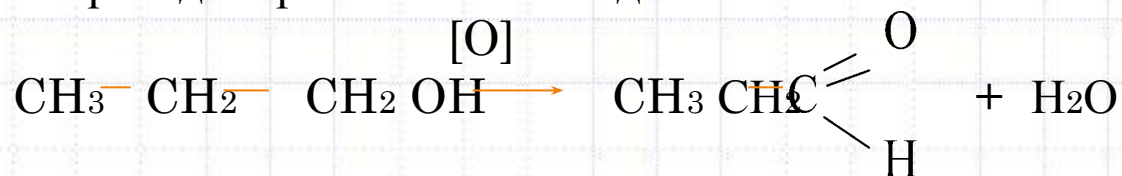

Ароматты

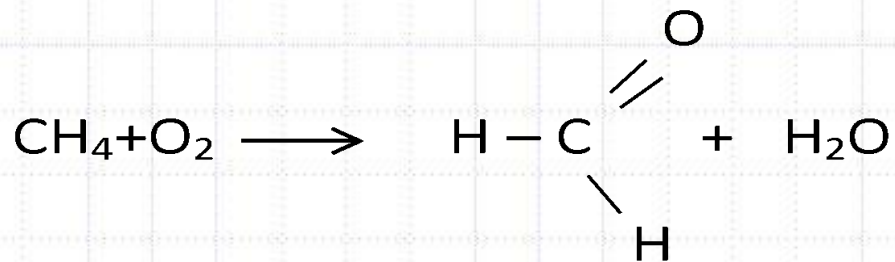

Алу жолдары

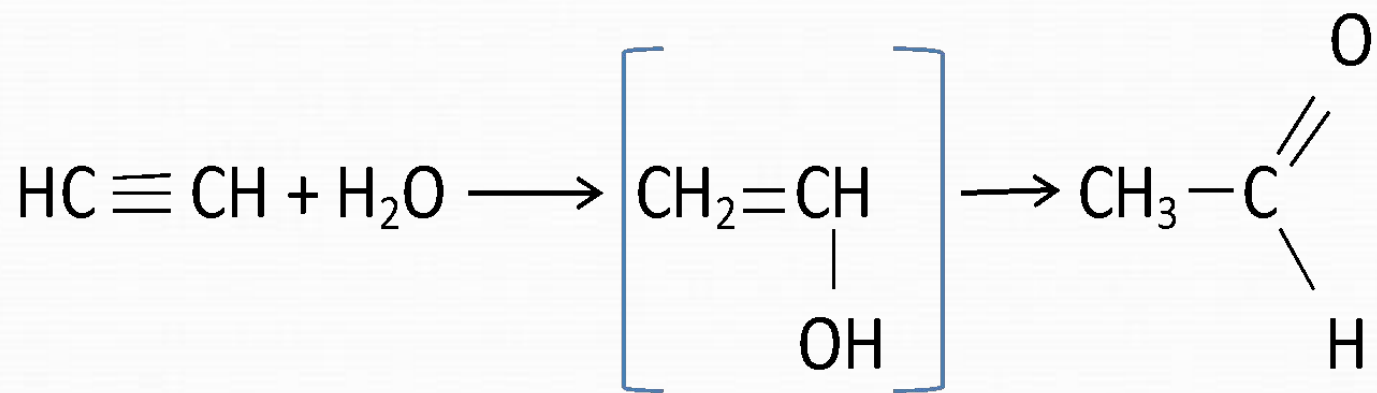
- ☞ Өнеркәсіпте дивинил мен изопренді негізінен сәйкес алкандармен дегидрлеу арқылы алады. Пропаналь-1ді тотықтырғанда пропаналь алынады:

- ☞ Альдегидтерді ауадағы оттеппен көмірсутектерді тотықтырып алады. Метанды толық емес тотықтырса, метаналь түзіледі:

☞ *Кучеров реакциясы арқылы ацетиленді гидратациялап, сірке альдегидін алуға болады:*

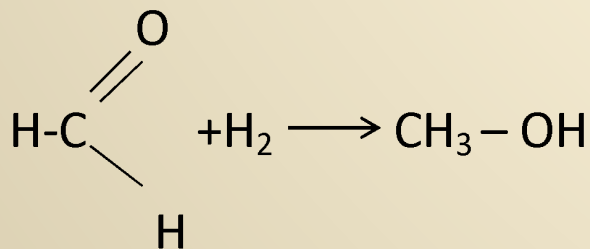
Альдегидтердің физикалық қасиеті

- Құмырсқа альдегиді-өткір иісті газ,сірке альдегидінен бастап келесі мүшелері-сұйық,ал жоғарғылары-қатты заттар. Альдегидтердің физикалық қасиеттері бұдан бұрынғы қарастырылған заңдылықтарға сәйкес келеді.Молекулалық массалары өскен сайын балқу және қайнау температуралары артады.Спирттерден өзгешелігі-альдегидтерде молекулааралық сутектік байланыс түзілмейді,сондықтан сәйкес спирттермен салыстырғанда қайнау температуралары төмен болады.

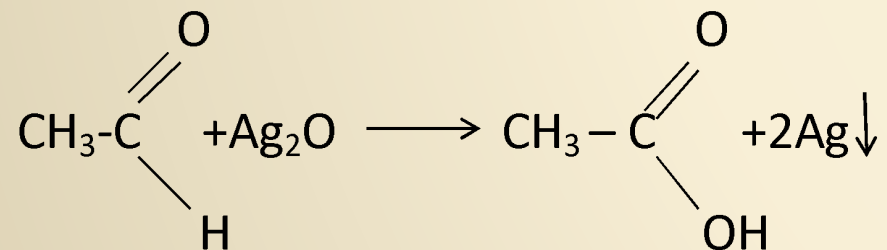
Химиялық қасиеттері

- Альдегидтер химиялық белсенді қосылыстар. Олардың реакцияға түскіштігі карбонил тобына байланысты. Карбонилді қосылыстарға мынандай реакциялар тән:

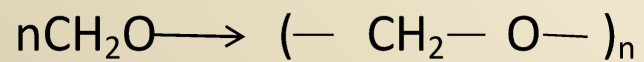
Қосылу реакциялары, сутекпен қосылуы:

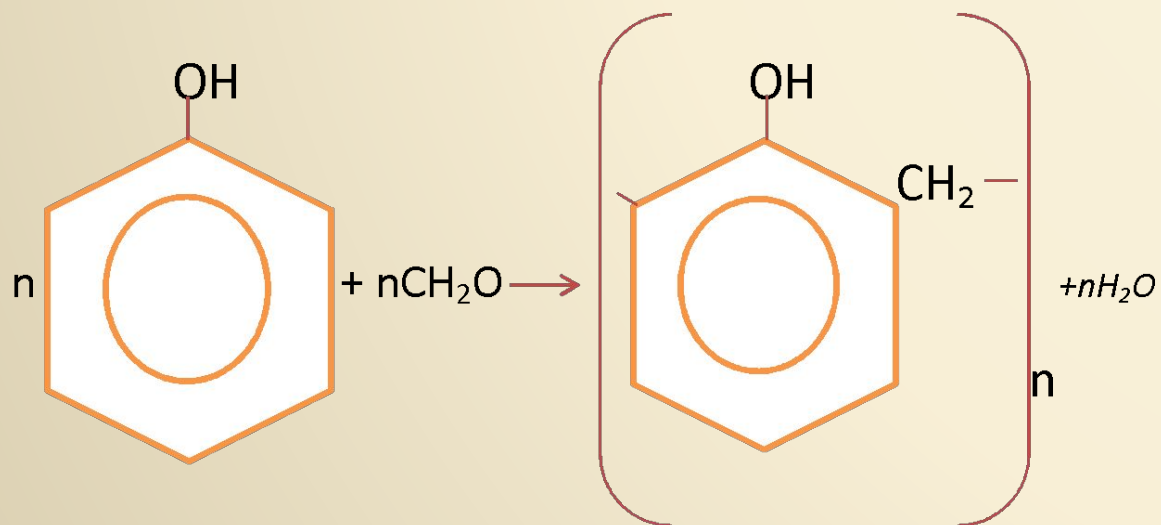
Тотығу реакциялары, күміс – айна реакциясы:

Формальдегидтің полимерленуі:

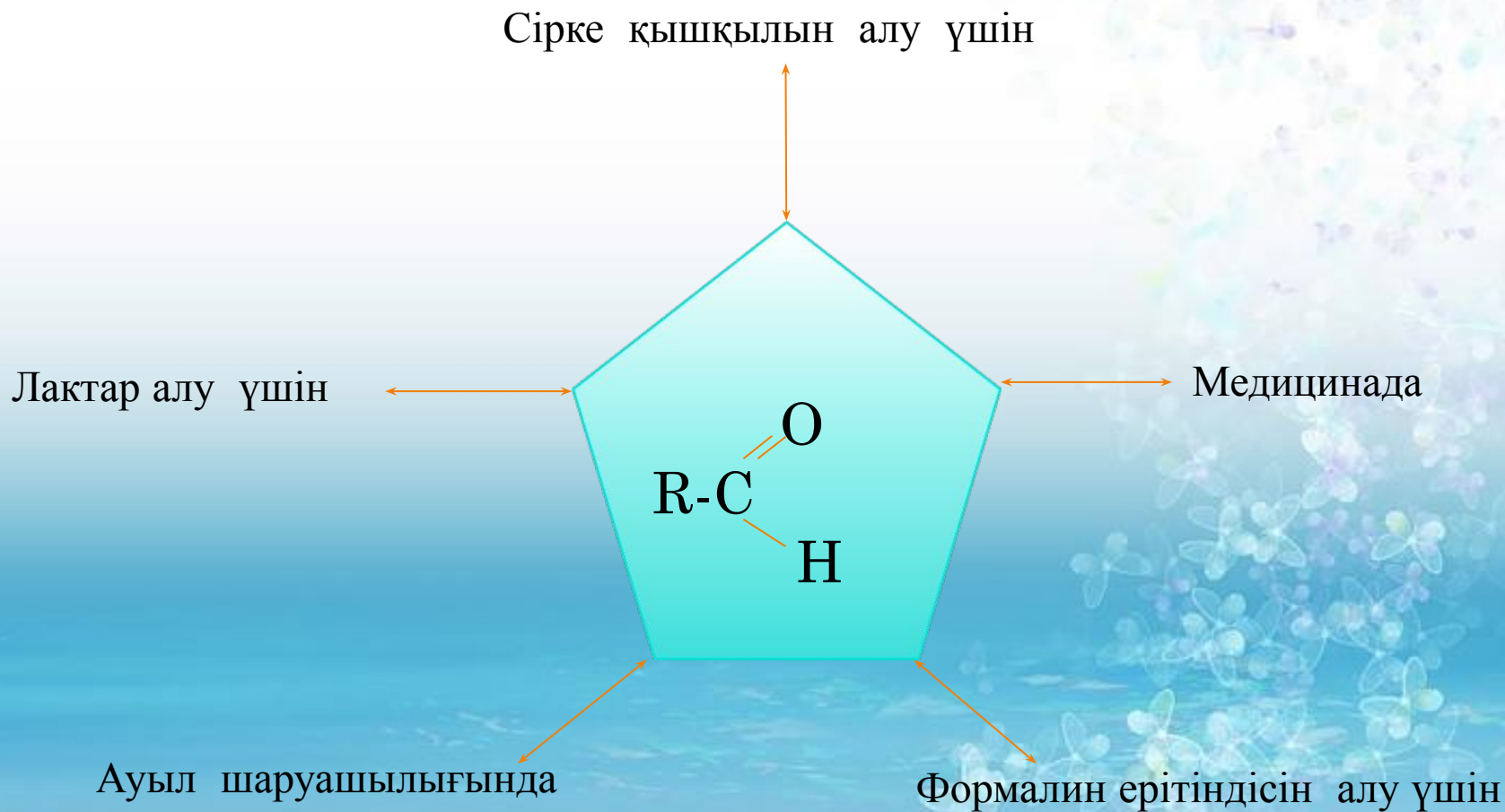

Поликонденсация реакциясы:

Функционалдық тобы бар мономерлер қатысып, кіші молекулалы қосылыс бөліне жүретін полимер түзілу реакциясын *поликонденсация реакциясы* деп атайды.

Құмырсақа альдегидінің қолданылуы

Көңіл бөлгендеріңізге
рахмет!!!

